

Jak učit děti správně číst, životní téma Márie Navrátilové

Co má společného hudba a výuka čtení? Možná víc, než se na první pohled zdá. Jak dokládá učební metoda *Sfumato* (*Splývavé čtení*), právě zvuk může být tím prvkem, který sblíží zpěváka či instrumentalistu s prvňáčkem.

Autorkou tohoto unikátního projektu, který je v našem školství zakořeněn již přes dvacet pět let, je PaedDr. Mária Navrátilová z Prahy 2, která za něj vloni na podzim získala Stříbrnou pamětní medaili Senátu Parlamentu ČR. Původně operetní zpěvačka a poté také učitelka hry na klavír a zpěvu se před 45 lety rozhodla, že začne pomáhat dětem, kterým čtení a psaní dělá potíže. Ještě před aplikací této metody v českém školství nejprve sama *Sfumato* ve své praxi využívala jedenáct let. Poprvé se metoda *Splývavého čtení* objevila ve školní výuce v 90. letech minulého století.

Současná praxe v základních školách je taková, že si kantor může vybrat ze čtyř způsobů výuky čtení – globální, slabikotvorné, genetické a *Sfumato*.

„Není správné, když o *Sfumatu* někdo hovoří jako o alternativě ve smyslu jakéhosi doplnku vyučování. Je to jedna z možností,“ říká Mária Navrátilová, která je přesvědčena o tom, že tato metoda pomáhá

zlepšit gramotnost žáků. A to nejen těch se specifickými poruchami učení nebo dětí z dvojjazyčných rodin. K tomu je ale zapotřebí především odstranit různé předsudky ze strany rodičů či učitelů typu „kdo čte rychle, je dobrý čtenář.“

V sídle vzdělávacího a didaktického institutu ABC Music v Praze 4, kde Mária Navrátilová realizuje kurzy *Sfumata*, je školní tabule krásně popsaná písmeny. Zdejší čtecí „*abece-da*“ však nezačíná samohláskami, které se dětem zpočátku často pletou, nýbrž písmeny O, S, B, jež jsou z hlediska zrakového a sluchového rozlišování v největším kontrastu, jsou tedy dobře rozlišitelné. Zároveň se zohledňuje i správná výslovnost.

Sfumato má přitom jednu obrovskou přednost – při čtení učí děti správně intonovat, takže na popsání této metody bychom namísto tabule potřebovali spíše notovou osnovu. „*Lidská řeč je zpívavá*,“ říká Mária Navrátilová a názorně předvádí, že třeba samohláska „O“ se dá vyslovit na několik různých způsobů. Děť, které čte *splývavě*, vlastně intonuje libovolně dlouhou dobu, čímž získá čas periferně vidět a načítat následující pís-

meno a porozumět mu. Žádné stresující pauzy ve čtení, ale přirozený způsob vázání textu.

Mária Navrátilová přitom o dětech často hovoří jako o nepopsaném listu, tedy příměrem Platóna jako o „*tabula rasa*“, kdy nesprávným přístupem lze mnohé rychle pokazit, což se následně s velkými obtížemi odstraňuje.

V současné době autorka metody *Sfumato* usiluje o to, aby bylo možné absolvovat další vzdělávání pedagogických pracovníků v této oblasti v rámci postgraduálního studia na vysokých školách. A jejím velkým přáním je, aby sídlo ABC Music bylo možné přenést někam na území Prahy 2, která ji zcela okouzila.

Text a foto: kla